

Regelrådets uttalelse

Om: Utkast til lov om endringer i lov om miljøvern på Svalbard 15. juni 2001 nr. 79 (svalbardmiljøloven)

Ansvarlig: Klima- og miljødepartementet

Regelrådets konklusjon: **Forslaget er tilstrekkelig utredet**

Klima- og miljødepartementet

Deres ref.:
20/2910

Vår ref.:
20/00285

Dato:
20.01.2021

Vår saksbehandler:
Stian Hervik Frantzen

Uttalelse

Om: Utkast til lov om endringer i lov om miljøvern på Svalbard 15. juni 2001 nr. 79 (svalbardmiljøloven)

Konklusjon: Forslaget er tilstrekkelig utredet

Regelrådets samlede vurdering av forslaget

Klima- og miljødepartementet har sendt ut en grundig utredning på høring om krav til drivstoff for motorferdsel i sjø i lovreglene for miljøvern på Svalbard. Ved hjelp av rapporten fra DNV GL gir høringsnotatet et godt bilde av mulige konsekvenser for næringslivet. Både tallfestingen av antall skip som berøres av tiltaket og anslagene på hva forslaget kan bety for lokalt næringsliv på Svalbard er viktige i en slik sammenheng. Departementet kunne gjort utredningen bedre ved å klarere få frem hva dere mener om kostnadene DNV GL har beregnet.

Regelrådet skulle gjerne sett en vurdering av alternative tiltak. Forbud er den strengeste reguleringsformen og det kan gi store ringvirkninger for mange ulike typer bedrifter og bransjer. Utredningen hadde vært styrket om departementet hadde vurdert om det var alternativer til forbud som kunne oppfylle de samme målene.

På de neste sidene kan du lese mer om Regelrådets vurderinger.

Ta gjerne kontakt ved spørsmål.

Med vennlig hilsen
Sandra Riise
leder av Regelrådet

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

1. Om forslaget som er sendt på høring

Det foreslås å lovfeste i § 82 a et krav til drivstoff for motorferdsel i sjø i hele territorialfarvannet på Svalbard. Bestemmelsen er utformet som et forbud mot å bruke eller ha om bord annet petroleumsbasert drivstoff enn naturgass og marin gassolje, og med en bestemmelse om at departementet gir forskrift med en nærmere definisjon av naturgass og marin gassolje. Samtidig foreslås bestemmelsene om tungoljeforbud i verneforskriftene opphevet, slik at det vil gjelde det samme tungoljeforbudet i sjøområdene over hele Svalbard.

For det andre foreslås en ny hjemmel i § 51 annet ledd til å gi forskrift om gebyr for behandling av private planforslag.

2. Regelrådets prioritering

Regelrådet skal bidra til at næringslivet ikke påføres unødvendige byrder gjennom nytt eller endret regelverk, jf. vedtekter for Regelrådet § 1.

Regelrådet skal vurdere utformingen av forslag til nytt eller endret regelverk, både lover og forskrifter, som påvirker næringslivets arbeidsbetingelser og øvrige relevante forhold, jf. vedtektene § 2 første ledd. Rådet står fritt til å prioritere hvilke saker man gir uttalelser i. På denne bakgrunn prioriterer Regelrådet å uttale seg om et utvalg av saker.

Svalbard er et viktig naturområde for Norge. I tillegg mener Regelrådet at vi kan se mer regulering av miljøutslipp de kommende årene. Det viktig at konsekvenser for næringslivet er med i regnestykke i disse utredningene for å få et mer helhetlig bilde av reguleringen.

3. Regelrådets vurdering av utredningen av konsekvenser for næringslivet

Det følger av Regelrådets vedtekter § 2 første ledd at Regelrådet skal ta stilling til om det er gjennomført konsekvensvurderinger etter de krav som utredningsinstruksen stiller, og om virkningene for næringslivet er tilstrekkelig kartlagt. Rådet kan vurdere hvorvidt nytt eller endret regelverk er utformet slik at målene oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet.

Som grunnlag for vurderingen nedenfor har Regelrådet særlig tatt utgangspunkt i kravene til innhold i beslutningsgrunnlaget i utredningsinstruksen kapittel 2. Det vil si pkt. 2-1 Minimumskravene til utredning og pkt. 2-2 Omfang og grundighet. Regelrådet har også sett hen til reglene om tidlig involvering av berørte i utredningsinstruksen pkt. 3-1.

3.1. Kostnadsvirkninger og nyttevirkninger for næringslivet

Departementet har gjort en god jobb med å estimere kostnadsvirkninger for lokalt næringsliv. Det er både tallfestet antall berørte og gjort estimater av kostnadene for hvor mye en gjennomsnittlig cruiseturist legger igjen hos lokalt næringsliv. Kostnadsvirkningene for næringslivet er godt utredet.

De direkte nyttevirkningene for næringslivet og samfunnet for øvrig er fraværet av miljøskader i form av utslipp av tungolje i sjøen rundt Svalbard. Et slikt utslipp kunne potensielt vært svært skadelig både for naturen og næringslivet på øygruppen. Regelrådet ønsker at departementet tar med seg videre når andre miljøtiltak skal utredes at potensielle miljøgevinster kan settes opp mot kostnadsvirkningene for næringslivet. På denne måten blir totaleffekten for både miljø og økonomisk aktivitet bedre synliggjort.

3.2. Konkurransvirkninger for næringslivet

Konkurransvirkningene er vurdert i høringsnotatet. Departementet beskriver en kortsiktig konkurranseeffekt mellom tradisjonelle cruise og ekspedisjonscruise. Effekten antas å ville avta etter hvert som de tradisjonelle cruisene blir oppgradert eller byttet ut med nyere fartøy. Utredningen av

konkurranssevirkninger kunne med fordel vært grundigere, og blant annet kommet inn på om oppstartskostnader for nye virksomheter kan komme til å endres.

3.3. Forenkling for næringslivet

Det er ikke foreslått eksplisitte forenklinger for næringslivet. Regelrådet ønsker allikevel å påpeke at det er bra at departementet foreslår å oppheve lovene som gjaldt forbud mot tungolje i enkelte områder. Det blir enklere for næringslivet å forholde seg til en lov.

3.4. Særskilt vurdering av hensynet til små virksomheter

Regelrådet finner det positivt at overgangsordningen tar sikte på at småbedriftene som utgjør store deler av det lokalenæringslivet skal få en lettere overgang. Forbudet vil i hovedsak påvirke store bedrifter, men ringvirkningene kan slå utover de små. Departementet kunne kanskje vurdert hensynet til småbedriftene på Svalbard i større grad da det ble foreslått å ikke gi de tradisjonelle cruisene en overgangsperiode.

3.5. Alternative tiltak

Forbud er et kraftig reguleringsvirkemiddel. Departementet burde derfor utredet om alternativer til forbud kunne gitt en tilfredsstillende måloppnåelse. Om det ikke finnes gode alternativer som kan oppnå de samme miljøgevinstene etter departementets syn, burde de ha brukt ett avsnitt til å utelukke disse alternativene.

3.6. Forutsetninger for en vellykket gjennomføring for næringslivet

Innføringstidspunkt og overgangsordning er vurdert slik at både miljø og lokalt næringsliv skal komme godt ut. Regelrådet mener dette er tilfredsstillende begrunnet og gjort på en god måte.

4. Er forslaget utformet slik at målene oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet?

Gitt at alternativer til forbud ikke er utredet er det vanskelig å besvare dette spørsmålet. Store deler av farvannet på Svalbard allerede er omfattet av ett forbud mot tungolje, mange fartøy bruker allerede alternativer til tungolje og skip som kun er på gjennomfart rammes ikke av forbudet. Dette skulle tilsi at kostnadene for det eksisterende næringslivet er relativt små.